

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในวงการอุตสาหกรรมการผลิตและจำหน่ายรถยนต์ เคมีที่เป็นธุรกิจที่ค่อนข้างจะผูกขาดโดยผู้ประกอบการในประเทศ โดยรัฐบาลให้การคุ้มครองผู้ผลิตรถยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์ภายในประเทศ โดยอาศัยการควบคุมจำนวนใบอนุญาตประกอบรถยนต์ในประเทศซึ่งเป็นการจำกัดจำนวนผู้ผลิตโดยตรง และอาศัยการใช้โครงสร้างภาษีที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างการประกอบรถยนต์ในประเทศ และการนำเข้ารถยนต์สำเร็จรูป ซึ่งส่งผลให้รถยนต์ที่ประกอบในประเทศมีราคาที่ถูกกว่ารถยนต์นำเข้าอย่างมาก และตลาดการจำหน่ายถูกควบคุมโดยผู้ประกอบการ หรือเรียกได้ว่าตลาดเป็นของผู้ขาย ทำให้การซื้อรถในอดีตต้องซื้อในราคาที่สูง และถูกจำกัดรอเป็นเวลานาน เนื่องจากปริมาณความต้องการมีมากกว่าปริมาณที่สามารถผลิตได้ และการนำเข้ารถยนต์สำเร็จรูปจากต่างประเทศไม่สามารถมาชดเชย หรือทดแทนตลาดส่วนที่เหลือได้ เนื่องจากมีราคาที่สูงกว่ารถที่ประกอบภายในประเทศเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามมาตรการในอดีตทั้งหมดดังกล่าว ส่งผลให้อุตสาหกรรมรถยนต์ภายในประเทศมีความเจริญเติบโตต่อเนื่องมาจนกระทั่งปีพุทธศักราช 2534

ในปีพุทธศักราช 2534 เมื่อรัฐบาลมีความมั่นใจว่าอุตสาหกรรมรถยนต์ภายในประเทศมีศักยภาพที่สามารถที่จะแข่งขันกับต่างประเทศได้แล้ว และเนื่องจากแรงบีบบังคับจากต่างประเทศที่ต้องการมีโอกาสเข้ามาทำธุรกิจรถยนต์ในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น เช่น ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีและข้อตกลงร่วมกันในสัญญาระหว่างประเทศ หรือในองค์การทางการค้าต่างๆ ที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก เช่น ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade หรือ GATT) หรือองค์การการค้าโลก (World Trade Organization หรือ WTO) ในปัจจุบันเป็นต้น ทำให้รัฐบาลต้องผ่อนคลายนโยบายต่างๆ โดยเปิดให้มีการขอใบอนุญาตประกอบรถยนต์เพิ่มขึ้นได้ และมีการปรับโครงสร้างภาษีนำเข้าชิ้นส่วนเพื่อประกอบเป็นรถยนต์ และโครงสร้างภาษีของรถยนต์นำเข้าสำเร็จรูปใหม่เป็นระยะๆ ซึ่งส่งผลให้รถยนต์ที่ประกอบภายในประเทศ และรถยนต์ที่นำเข้าสำเร็จรูปมีช่วงห่างของราคาที่ใกล้เคียงกันมากขึ้น

เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้มีผู้ผลิตจากต่างประเทศส่งรถยนต์สำเร็จรูปเข้ามาจำหน่ายเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก รวมทั้งการเข้ามาลงทุนตั้งโรงงานประกอบรถยนต์ในประเทศเพิ่มเติมจากที่มีโรงงานอยู่แล้วในต่างประเทศ หรือบางรายถึงกับย้ายฐานการผลิตมาที่ประเทศไทย ด้วยเหตุนี้เมื่อสภาพตลาด

มีผู้จำหน่ายมากขึ้น มีสินค้าให้เลือกมากขึ้น จึงเกิดสภาพการแข่งขันที่รุนแรงตลาดในทุกระดับและทำให้สภาพตลาดที่เคยเป็นของผู้ขายเปลี่ยนแปลงไปกลายเป็นตลาดของผู้ซื้อแทน ผู้ประกอบและผู้จำหน่ายรถยนต์รายเดิม หรือแม้กระทั่งรายที่เข้ามาใหม่ ต้องมีความพร้อมในการแข่งขันมากขึ้นกว่าเดิม กฎยุทธ์ มาตรการ รูปแบบ หรือระบบการจัดการที่ดี ถูกนำมาประยุกต์ใช้กับบริษัทเหล่านี้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าที่มีคุณภาพดี ราคาต่ำ มีความเหมาะสมกับตลาด สามารถแข่งขันกับคู่แข่ง ตลอดจนต้องมีปริมาณการผลิตที่เหมาะสมเพียงพอที่จะจำหน่าย ไม่น้อยจนไม่พอจำหน่าย หรือไม่มากจนเกินไปจนต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บโดยไม่จำเป็น

ที่มาของปัญหาจึงเกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ผู้ผลิตทำการผลิตเต็มกำลังเพื่อป้อนตลาดที่มีความต้องการสูงกว่ากำลังการผลิตที่มีอยู่ (Made to Delivery) มาเป็นการผลิตเพื่อเก็บเป็นสินค้าคงคลังเพื่อรอจำหน่าย (Made to Stock) ซึ่งทำให้ต้องอาศัยปัจจัยต่างๆมากมายในการคาดการณ์ปริมาณขาย (Sales Forecasting) ในการวางแผนการผลิตล่วงหน้าที่จะสามารถควบคุมปริมาณการผลิตและการจำหน่ายให้เหมาะสมและเป็นผลดีที่สุด

เมื่อการวางแผนการผลิตล่วงหน้าขึ้นกับปัจจัยหลายอย่างมาก ทั้งที่เป็นสิ่งแวดล้อมภายนอกขององค์กร เช่น สภาพเศรษฐกิจ สภาพการแข่งขัน กฎเกณฑ์ของภาครัฐ ทั้งที่เป็นสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร เช่น เงินทุน บุคลากร ผลิตภัณ์ฯ กำลังการผลิต ระบบสารสนเทศ รวมทั้งวิธีการที่ใช้ในการวางแผนปริมาณการผลิต ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลอย่างมากต่อความถูกต้องในการวางแผนการผลิต

โดยวิธีการการวางแผนการผลิตที่ดีจะช่วยให้ปริมาณการผลิตจริง มีความถูกต้องหรือใกล้เคียงความเป็นจริง สามารถปรับเปลี่ยนแผนได้อย่างรวดเร็วทันท่วงที ทราบที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการวางแผน และตรวจสอบได้ถึงความถูกต้องของแผนที่ได้วางไว้ได้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อจัดองค์การและกำหนดหน้าที่การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานเอกสาร
2. เพื่อปรับปรุงการวางแผนการผลิตระหว่างหน่วยงานขายและหน่วยงานผลิต

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ศึกษาโดยใช้ แบบลอง (Model) ที่บริษัทตัวอย่าง เท่านั้น
2. ศึกษาเฉพาะสินค้าชนิดรถยนต์ที่ประกอบภายในประเทศเพียงอย่างเดียว

3. ศึกษาภายใต้เงื่อนไขของการวางแผนงานร่วมกันของหน่วยงานขาย และหน่วยงานผลิตที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงานร่วม เท่านั้น

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎี และสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางหรือแบบอย่างในการปรับปรุงการวางแผนการผลิตร่วม
2. ศึกษาระบบการดำเนินการในปัจจุบัน ทางด้านการจัดองค์การ หน้าที่การปฏิบัติงาน ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของทั้งสองหน่วยงาน พร้อมทั้งปัญหาทางด้านการประสานงานและปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับระบบ และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนงาน ของทั้งหน่วยงานขายและหน่วยงานผลิต และวิธีการวางแผนงานร่วมกัน
4. ปรับปรุงองค์การ กำหนดหน้าที่ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเอกสาร และวิธีการรายงาน โดยอาศัยการสร้างฐานข้อมูลร่วมกันของทั้งสองหน่วยงาน
5. เปรียบเทียบแผนงานใหม่ กับวิธีการทำงานอย่างเดิม เพื่อสรุปผลการปรับปรุงแผนงานร่วม
6. สรุปผลการทำวิจัย
7. จัดทำรายงานการวิจัยเป็นวิทยานิพนธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. เป็นแนวทางประยุกต์ในการปรับปรุงการวางแผนงาน ในอุตสาหกรรมรถยนต์
2. เป็นกรณีตัวอย่าง ช่วยให้การประสานงาน การสื่อสารข้อมูล และการจัดระเบียบของระบบสารสนเทศ ระหว่างหน่วยงานที่วางแผนงานร่วมกันเป็นไปอย่างมีระบบ ถูกต้อง รวดเร็วขึ้น
3. เป็นเครื่องมือในการช่วยในการบริหารและการตัดสินใจขณะที่ทำการวางแผนงานร่วม
4. ช่วยในการลดต้นทุนสินค้า ลดปริมาณสินค้าคงคลัง และเพิ่มประสิทธิภาพการส่งมอบสินค้า

การสำรวจงานวิจัยและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง

สมชาย ทวีจินดาเนตร, 2529

ได้ทำการออกแบบระบบสารสนเทศทางการผลิตสำหรับโรงงานเม็ดพลาสติกพีวีซี โดยกำหนดความต้องการของข้อมูลและรายงานทางด้านการผลิตที่สำคัญสำหรับผู้บริหารการผลิต เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะลดความซ้ำซ้อนของข้อมูลที่ไม่จำเป็นในการผลิต และเสนอแนะแนวทางในเชิงปฏิบัติการที่ทำให้โรงงานเม็ดพลาสติกพีวีซีได้มีข้อมูลสำหรับระบบการผลิตที่ดี

จันทนา จุนเจืองาน, 2530

ได้เสนอแนวทางการออกแบบและสร้างระบบสารสนเทศ สำหรับการวางแผนการผลิตอาหารสัตว์รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลและออกแบบเพิ่มข้อมูลเท่าที่จำเป็นต้องใช้ ในการออกแบบรายงานนั้น โดยใช้ข้อมูลตัวอย่างจากโรงงานผลิตอาหารสัตว์ที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง

ศิริชัย ไ้วกาญจนนาค, 2535

ความจำเป็นในการปรับปรุงขององค์การ มีสาเหตุที่สำคัญ ดังนี้

- 1) เมื่อนโยบายขององค์การเปลี่ยนแปลงไป
- 2) เมื่อมีการนำวิทยาการแผนใหม่มาใช้ในองค์การ
- 3) การดำเนินเดิมมีความล้มเหลว
- 4) โครงสร้างเดิมไม่เหมาะสม
- 5) การติดต่อประสานงานไม่สะดวก ขาดผู้รับผิดชอบ
- 6) ค่าใช้จ่ายสูงผิดปกติ มีการแข่งขันในธุรกิจมากขึ้น
- 7) มีการเพิ่มหรือลดของพนักงานเป็นจำนวนมาก

Richard O. Mason, 1975

ได้เสนอวิธีการออกแบบระบบสารสนเทศไว้ 2 วิธี คือ

- 1) เป็นการศึกษาและปรับปรุงการไหลของสารสนเทศเดิม ซึ่งเป็นการศึกษาแบบฟอรัม เพิ่มเอกสาร รายงาน และวิธีการดำเนินงานเดิม ทั้งนี้เพื่อคัดแปลงให้ง่ายขึ้นรวบรวมเข้าด้วยกัน และปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งการออกแบบระบบสารสนเทศโดยวิธีนี้เป็นแต่เพียงการเพิ่มประสิทธิภาพของการไหลของสารสนเทศ และการลดงานของเสมียนลงเท่านั้น แต่ไม่ได้ช่วยเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจของผู้บริหาร

2) เป็นวิธีการที่ให้ความสำคัญแก่การตัดสินใจ ด้วยการวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบและส่วนประกอบที่สำคัญของการตัดสินใจ ดังนั้นวิธีที่ตองนี้จึงเป็นวิธีที่จะพัฒนาระบบสารสนเทศที่ดีกว่า

Martino, 1968

ได้จัดประเภท ของวิธีการจัดระบบสารสนเทศ สำหรับฝ่ายบริหารไว้ 3 ประเภท ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์การไหลของสารสนเทศ
- 2) ศึกษาลักษณะของสารสนเทศที่ต้องการ
- 3) การพัฒนาระบบ

Heany, 1968

ได้เสนอขั้นตอนในการพัฒนาระบบสารสนเทศไว้ดังนี้

- 1) กำหนดข้อมูลที่ต้องการ
- 2) พัฒนาความคิดเกี่ยวกับระบบอย่างคร่าวๆ
- 3) ได้รับความเห็นชอบในระบบที่ร่างไว้
- 4) ออกแบบรายละเอียดของระบบสารสนเทศ
- 5) ทดสอบ และนำไปใช้
- 6) การประเมินผล